

## ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΙΚΕ)

### **Η ΙΚΕ έχει νομική προσωπικότητα και είναι εμπορική**

Με το δεύτερο μέρος (άρθρα 43-120) του Ν. 4072/2012 θεσπίστηκε νέα εταιρική μορφή, η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία (ΙΚΕ), η οποία έχει νομική προσωπικότητα και είναι εμπορική, ακόμη και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση. Στην ΙΚΕ απαγορεύεται η άσκηση επιχειρήσεως για την οποία έχει οριστεί από τον νόμο αποκλειστικά άλλη εταιρική μορφή (άρθρο 1 § 1 Ν. 4072/2012), όπως π.χ. οι τραπεζικές, ασφαλιστικές, αθλητικές, αμοιβαίων κεφαλαίων κ.ά.

### **Περιορισμένη η ευθύνη των εταίρων της ΙΚΕ**

Οι εταίροι της ΙΚΕ δεν ευθύνονται για τα χρέη της, με την επιφύλαξη του άρθρου 79, που προβλέπει εγγυητικές εισφορές, μέσω των οποίων ο εταίρος αναλαμβάνει ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας μέχρι ενός ορισμένου ποσού, το οποίο αναφέρεται στο καταστατικό.

### **Μονοπρόσωπη ΙΚΕ**

Η ΙΚΕ μπορεί να συσταθεί και από ένα μόνο πρόσωπο (φυσικό ή νομικό), δηλ. να είναι εξ αρχής μονοπρόσωπη ή να καταστεί μεταγενέστερα μονοπρόσωπη.

### **Κατώτατο όριο κεφαλαίου ενός (1) ευρώ**

Η ΙΚΕ έχει πάντοτε κεφάλαιο, με κατώτατο όριο εταιρικού κεφαλαίου ενός (1) ευρώ, που αντιστοιχεί σε ένα εταιρικό μερίδιο.

### **Η ΙΚΕ τηρεί διπλογραφική λογιστική και φορολογείται όπως η ΕΠΕ**

Η ΙΚΕ έχει την ίδια φορολογική μεταχείριση με την ΕΠΕ, δηλ. τηρεί διπλογραφικά βιβλία και τα καθαρά της κέρδη φορολογούνται με τους ίδιους συντελεστές, που ισχύουν για τις ΕΠΕ και τις ΑΕ (βλ. άρθρα 101 § 1, 109 § 1 και 55 § 1 Ν. 2238/94, όπως ισχύουν μετά και τις τροποποιήσεις του πρόσφατου Ν. 4110/2013).

### **Σύσταση ΙΚΕ**

Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία συνιστάται από ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Η σύσταση της ΙΚΕ μπορεί να γίνει και με ιδιωτικό έγγραφο (συμφωνητικό). Υποχρεωτικά με συμβολαιογραφικό έγγραφο γίνεται μόνον αν τούτο επιβάλλεται από ειδική διάταξη νόμου, όπως π.χ. αν εισφέρεται εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου. Για τη διαδικασία σύστασης εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5α του Ν. 3853/2010 (που προστέθηκε με το άρθρο 117 § 3 του Ν. 4072/2012), δηλ. η σύσταση γίνεται μέσω της αρμόδιας υπηρεσίας του ΓΕΜΗ. Με την εγγραφή της ΙΚΕ στο ΓΕΜΗ, αυτή αποκτά νομική προσωπικότητα. Το συστατικό έγγραφο της ΙΚΕ πρέπει να περιέχει το καταστατικό αυτής. Η ΙΚΕ υποχρεούται να αποκτήσει εταιρική ιστοσελίδα μέσα σε έναν μήνα.

### **Επωνυμία της ΙΚΕ**

Η επωνυμία αυτής σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης που ασκεί. «Φανταστική» επωνυμία είναι, επίσης, επιτρεπτή. Στην επωνυμία πρέπει να περιέχονται οι λέξεις ολογράφως «Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία» ή σε συντομία «ΙΚΕ». Αν η εταιρεία είναι μονοπρόσωπη, στην επωνυμία προστίθεται και η λέξη «Μονοπρόσωπη». Στην αγγλική γλώσσα προστίθενται οι λέξεις «Private Company» ή η ένδειξη «PC» και στη μονοπρόσωπη οι λέξεις «Single Member Private Company» (βλ. άρθρο 44 Ν. 4072/2012).

### **Εδρα της ΙΚΕ**

Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία έχει την έδρα της στον δήμο που αναφέρεται στο καταστατικό της, αλλά δεν υποχρεούται να έχει την πραγματική της έδρα στην Ελλάδα (βλ. άρθρο 45 Ν. 4072/2012). Τούτο σημαίνει ότι δεν είναι απαραίτητο να συμπίπτει η καταστατική έδρα με την πραγματική έδρα της ΙΚΕ.

Η διάρκεια της ΙΚΕ είναι ορισμένου χρόνου και εάν δεν ορίζεται στο καταστατικό, θεωρείται δωδεκαετής (12 ετών) από τη σύστασή της (άρθρο 46 Ν. 4072/2012).

### **Σκοπός της ΙΚΕ**

Μεταξύ των στοιχείων που πρέπει να περιλαμβάνει το καταστατικό της ΙΚΕ είναι και ο σκοπός αυτής (άρθρο 50 Ν. 4072/2012). Ως έχουσα την εμπορική ιδιότητα, η ΙΚΕ μπορεί να ασκεί κάθε είδους επιχειρηματική δράση, εκτός εκείνων των δραστηριοτήτων για την άσκηση των οποίων έχει ορισθεί από τον νόμο αποκλειστικά άλλη εταιρική μορφή (άρθρο 43 § 1 Ν. 4072/2012). Η ΙΚΕ μπορεί να έχει ως αντικείμενο και σκοπό μη εμπορικό, αλλά εάν ο σκοπός της είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη κηρύσσεται άκυρη με απόφαση του δικαστηρίου.

### **Διαδικασία σύστασης. Γίνεται μέσω της υπηρεσίας μίας στάσης**

Η διαδικασία σύστασης της ΙΚΕ περιγράφεται λεπτομερώς στο άρθρο 50Α του Ν. 3853/2010, που προστέθηκε με το άρθρο 117 § 2 του Ν. 4072/2012. Εάν η σύσταση της ΙΚΕ γίνεται με ιδιωτικό έγγραφο, η όλη διαδικασία διεκπεραιώνεται από την υπηρεσία μίας στάσης του ΓΕΜΗ. Εάν η σύσταση έγινε - κατ' επιταγήν τού νόμου ή κατ' επιθυμίαν των εταίρων - με συμβολαιογραφικό έγγραφο, ο συμβολαιογράφος ενεργεί ως υπηρεσία μίας στάσης.

### **Η δημοσιότητα της ΙΚΕ γίνεται με εγγραφή στο ΓΕΜΗ**

Με την καταχώρηση της εταιρείας στο ΓΕΜΗ, αυτή αποκτά νομική προσωπικότητα (βλ. άρθρα 52 Ν. 4072/2012 και 15 § 1 Ν. 3419/2005).

### **Διαχείριση και εκπροσώπηση της ΙΚΕ – Διαχειριστές**

Στη διαχείριση και εκπροσώπηση της ΙΚΕ αναφέρονται τα άρθρα 55-67 του Ν. 4072/2012 με πολλές λεπτομέρειες, ιδίως όσον αφορά στα πρόσωπα που μπορούν να διορισθούν διαχειριστές, τον τρόπο διορισμού, ανάκλησης και αντικατάστασης αυτών, την εξουσία, την αμοιβή και την υποχρέωση πίστεως που οφείλουν, την ευθύνη τους έναντι της εταιρείας και την απαλλαγή τους από την ευθύνη αυτή.

### **Ασφάλιση μελών και διαχειριστών ΙΚΕ**

Σύμφωνα με το άρθρο 58 του Ν. 4072/2012, διαχειριστής της ΙΚΕ μπορεί να είναι μόνο φυσικό πρόσωπο, εταίρος ή μη.

Στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ υπάγονται:

α) Υποχρεωτικά: αα) Οι διαχειριστές της ΙΚΕ και ββ) Ο μοναδικός εταίρος μονοπρόσωπης ΙΚΕ.

β) Προαιρετικά, οι εταίροι της πολυπρόσωπης ΙΚΕ.

Τα ανωτέρω προβλέπονται αντίστοιχα στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 και στην περίπτωση ζ' του άρθρου 3 του ΠΔ 258/2005, όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 116 § 9 του Ν. 4072/2012.

Σχετική είναι και η εγκύκλιος του ΟΑΕΕ υπ' αριθ. 44/27.7.2012, που καταχωρείται ολόκληρη στο τέλος του τέταρτου μέρους του παρόντος τόμου, μετά το κείμενο του Ν. 4072/2012.

### **Κεφάλαιο της ΙΚΕ - Εταιρικά μερίδια - Εισφορές εταίρων**

1. Η ΙΚΕ έχει κεφάλαιο τουλάχιστον ενός (1) ευρώ (άρθρο 43). Σε περίπτωση πολύ μικρού κεφαλαίου σε μετρητά (και σε είδος), τα άλλα δύο είδη προσφορών εταίρων (εξωκεφαλαιακές και εγγυητικές) μπορούν να βοηθήσουν την πιστοληπτική ικανότητα και τη λειτουργία, γενικότερα, της εταιρείας.

2. Οι εισφορές των εταίρων της ΙΚΕ μπορεί να είναι τριών ειδών:

α) Κεφαλαιακές εισφορές σε μετρητά ή σε είδος, που σχηματίζουν το εταιρικό κεφάλαιο (άρθρο 77).

β) Εξωκεφαλαιακές εισφορές, οι οποίες συνίστανται σε παροχές που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κεφαλαιακής εισφοράς, όπως απαιτήσεις που προκύπτουν από ανάληψη υποχρέωσης εκτέλεσης εργασιών ή παροχής υπηρεσιών. Η αξία των εισφορών αυτών καθορίζεται στο καταστατικό (άρθρο 78).

γ) Εγγυητικές εισφορές, οι οποίες συνίστανται στην ανάληψη ευθύνης έναντι των τρίτων για χρέη της εταιρείας μέχρι το ποσό που ορίζεται στο καταστατικό (άρθρο 79).

3. Εταιρικά μερίδια. Το αρχικό καταστατικό της εταιρείας πρέπει να αναφέρει τον συνολικό αριθμό εταιρικών μεριδίων, που συνιστούν το αρχικό εταιρικό κεφάλαιο, καθώς και το είδος εισφοράς που τα μερίδια αυτά εκπροσωπούν και ακόμη τον αριθμό μεριδίων κάθε εταίρου. Κάθε εταιρικό μερίδιο έχει ονομαστική αξία τουλάχιστον ένα (1) ευρώ και αυτό ισχύει για όλα τα είδη των εισφορών. Τα εταιρικά μερίδια δεν μπορούν να παρασταθούν με μετοχές, αλλά η εταιρεία μπορεί να χορηγεί έγγραφο σε κάθε εταίρο για τα μερίδια που κατέχει, το οποίο δεν έχει χαρακτήρα αξιολογίου (άρθρο 75 § 1).

Η πολλαπλότητα των εισφορών (κεφαλαιακές + εξωκεφαλαιακές + εγγυητικές) αποτελεί την πιο βασική καινοτομία στο εταιρικό δίκαιο και καθιερώνει ένα ευρύτερο πλαίσιο, το «σύνολο των εισφορών», στο οποίο εμπεριέχονται το γνωστό, ως τώρα, κεφάλαιο της εταιρείας με τις εισφορές των εταίρων σε μετρητά και σε είδος. Κατά την εφαρμογή των νεωτεριστικών αυτών διατάξεων θα δημιουργηθούν πολλά θέματα ερμηνείας, που η επίλυσή τους θα δυσκολεύεται από την παντελή έλλειψη σχετικής νομολογίας. Η δυσκολία αυτή και πολλές άλλες σχετικές, μπορεί να αντιμετωπισθεί στην αρχική φάση εφαρμογής του νέου εταιρικού τύπου με τη σύσταση απλής μορφής ΙΚΕ με κεφάλαιο αποτελούμενο αποκλειστικά από κεφαλαιακές εισφορές (μετρητά - είδος).

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Το εταιρικό κεφάλαιο είναι μέρος του συνόλου των εισφορών των εταίρων.

β) Για τη σύσταση μίας ΙΚΕ δεν είναι απαραίτητη η ύπαρξη και των τριών ειδών εισφορών (κεφαλαιακές - εξωκεφαλαιακές - εγγυητικές). Είναι απαραίτητη, όμως, σε κάθε περίπτωση η ύπαρξη κεφαλαιακών εισφορών, που αποτελούν το κεφάλαιο της εταιρείας. Τα άλλα δύο είδη εισφορών (αμφότερα ή ένα από αυτά) μπορεί να συνυπάρχουν με το κεφάλαιο.

### **Τα εταιρικά μερίδια και η μεταβίβασή τους**

Όλα τα είδη εισφορών (κεφαλαιακών - εξωκεφαλαιακών - εγγυητικών) διαιρούνται σε εταιρικά μερίδια της αυτής ονομαστικής αξίας. Όμως, σε κάθε εταιρικό μερίδιο αντιστοιχεί ένα μόνο είδος εισφοράς (είτε κεφαλαιακής είτε εξωκεφαλαιακής είτε εγγυητικής). Δεν είναι δυνατό το ίδιο μερίδιο να αντιστοιχεί κατά ένα μέρος της αξίας του π.χ. σε κεφαλαιακή και κατ' άλλο μέρος σε εξωκεφαλαιακή ή εγγυητική εισφορά (άρθρο 76). Ο αριθμός των μεριδίων κάθε εταίρου είναι υποχρεωτικά ανάλογος προς την αξία της εισφοράς του. Δεν απαιτείται να εμφανίζονται σε μία ΙΚΕ και τα τρία είδη εισφορών ή στην ίδια αναλογία. Οι εταίροι μπορούν να επιλέξουν ένα ακραιφνώς κεφαλαιουχικό σχήμα, με αποκλειστικά και μόνο κεφαλαιακές εισφορές ή να διαμορφώσουν στο καταστατικό ένα σύστημα με έντονα προσωπικά στοιχεία, όπως παροχή εργασίας και ανάληψη ευθύνης για τα χρέη της εταιρείας (βλ. αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 76).

Στην ΙΚΕ πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένα εταιρικό μερίδιο που να εκπροσωπεί κεφαλαιακή εισφορά. Δεν επιτρέπεται η σύσταση ΙΚΕ χωρίς κεφάλαιο (κεφαλαιακές εισφορές), δηλ. μόνο με εξωκεφαλαιακές και εγγυητικές εισφορές (άρθρο 77 § 5).

Με τη μεταβίβαση των μεριδίων της ΙΚΕ απασχολούνται τα άρθρα 83 επ. του Ν. 4072/2012. Κατ' αρχήν, η μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων που αντιστοιχούν σε όλα τα είδη των εισφορών είτε εν ζωή είτε αιτία θανάτου είναι ελεύθερη. Όμως, εταίρος με μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακή ή εγγυητική εισφορά, που δεν έχει εξ ολοκλήρου καταβληθεί, δεν επιτρέπεται να μεταβιβάσει τα μερίδιά του αυτά, εκτός αν εξαγοράσει τις υποχρεώσεις του. Τη μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων της ΙΚΕ εν ζωή ή αιτία θανάτου ρυθμίζουν οι διατάξεις των άρθρων 84 και 85 του Ν. 4072/2012. Υπόψη, όμως, και οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του Ν. 2238/94, που προβλέπουν ότι πριν από τη μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων υπάρχει

υποχρέωση υποβολής στην οικεία ΔΟΥ δήλωσης απόδοσης του φόρου, με συντελεστή 20%, επί του κέρδους ή της ωφέλειας που πραγματοποιεί ο μεταβιβάζων.

### **Σύγκριση της ΙΚΕ με τους άλλους εταιρικούς τύπους.**

Από τις παρατηρήσεις της αιτιολογικής έκθεσης επί των άρθρων 43-120 του Ν. 4072/2012 και τις αντίστοιχες παρατηρήσεις της έκθεσης της Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

α) Το κίνητρο για την καθιέρωση του νέου εταιρικού τύπου της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας ήταν η ανάγκη να εξυπηρετηθεί η μικρομεσαία επιχειρηματική δραστηριότητα με έναν εταιρικό τύπο πιο ευέλικτο και πιο απλό, σε σχέση με τους υπάρχοντες ως τώρα τύπους εταιρειών (προσωπικές εταιρείες - ΕΠΕ - ΑΕ). Αναφέρεται, μάλιστα, ότι ανάλογη προσπάθεια γίνεται και στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την προώθηση ενός ευρωπαϊκού τύπου «ιδιωτικής» εταιρείας, που θα ανταποκρίνεται καλύτερα στις πρακτικές ανάγκες της μικρομεσαίας επιχείρησης. Κρίθηκε ότι στην Ελλάδα αυτό το τελευταίο δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί με τους υπάρχοντες εταιρικούς τύπους, επειδή:

- Στις προσωπικές εταιρείες (ΟΕ - ΕΕ) υπάρχει για τον επιχειρηματία ομόρρυθμο εταίρο ο βραχνάς της απεριόριστης και σε ολόκληρο ευθύνης του για τα χρέη της εταιρείας.
- Οι ανώνυμες εταιρείες, λόγω του κεφαλαιουχικού τους χαρακτήρα, ταιριάζουν περισσότερο στις μεγάλες επιχειρήσεις.

- Και οι ΕΠΕ, που αποτελούν τον ενδιάμεσο, μεταξύ των δύο ανωτέρω, τύπο και διέπονται από μία γερασμένη νομοθεσία (Ν. 3190/55), δεν μπορούν να παίξουν τον ρόλο που προορίζει ο νομοθέτης για τις ΙΚΕ, κυρίως λόγω της απαιτούμενης διπλής πλειοψηφίας στη λήψη αποφάσεων και της γραφειοκρατικής συχνής συμβολαιογραφικής παρέμβασης στις βασικές αποφάσεις των οργάνων της ΕΠΕ.

Ο νομοθέτης προτίμησε, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πρακτικών αναγκών της σύγχρονης μικρομεσαίας επιχείρησης, να εισάγει τον καινοφανή εταιρικό τύπο της ΙΚΕ, αντί να εκσυγχρονίσει την περί ΕΠΕ νομοθεσία (Ν. 3190/55) προς την κατεύθυνση αυτή. Θα φανεί στο μέλλον κατά πόσο ήταν επιτυχής αυτή η επιλογή. Και τούτο, γιατί ο νέος εταιρικός τύπος της ΙΚΕ, που φιλοδοξεί να παίξει τον ρόλο της απλής και ευέλικτης εταιρείας, διέπεται από ένα πληθωρικό πλέγμα κανόνων με νεωτεριστικές διατάξεις, όπως είναι οι «εξωκεφαλαιακές» και «εγγυητικές» εισφορές, η διπλή έδρα (καταστατική και πραγματική) και άλλες.

Επίσης, υπάρχουν πολλές αναφορές στα σχετικά με την ΙΚΕ άρθρα του Ν. 4072/2012, ότι στον νέο εταιρικό τύπο εφαρμόζονται, ανάλογα, άλλοτε οι διατάξεις περί ΕΠΕ (Ν. 3190/55) και άλλοτε οι διατάξεις του ΚΝ 2190/20 περί ανώνυμων εταιρειών.

Ολες αυτές οι νεωτεριστικές και ασαφείς διατάξεις είναι ενδεχόμενο να δημιουργήσουν σύγχυση και πολλές δυσκολίες στη λειτουργία της ΙΚΕ.

Εξάλλου, οι διατάξεις του άρθρου 120 του Ν. 4072/2012, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 107 του ίδιου νόμου, ενθαρρύνουν και διευκολύνουν τη μετατροπή των υφιστάμενων ΕΠΕ σε ΙΚΕ, μειώνοντας αισθητά τα απαιτούμενα ποσοστά για τη λήψη της σχετικής απόφασης των εταίρων της πρώτης. Και η ρύθμιση αυτή καταδεικνύει την προτίμηση του Ν. 4072/2012 στις ΙΚΕ σε σχέση με τις ΕΠΕ.

**Η φορολογία της ΙΚΕ** Η παράγραφος 11 του άρθρου 116 του Ν. 4072/2012 ορίζει ότι οι εκάστοτε ισχύουσες φορολογικές διατάξεις για τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ) εφαρμόζονται και στις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΙΚΕ).

### **Φορολογία κερδών ΙΚΕ**

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 109 του Ν. 2238/94, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 § 30 του Ν. 4110/2013: Για τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 101 του Ν. 2238/94 ο φόρος υπολογίζεται με συντελεστή είκοσι έξι τοις εκατό (26%) στο συνολικό φορολογητέο εισόδημα. Μεταξύ των νομικών προσώπων της παραγράφου 1 του άρθρου 101 του Ν. 2238/94 καταλέγονται και οι ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, ως περίπτωση στ' που προστέθηκε με το άρθρο 116 § 10 του Ν. 4072/2012.

Στα κέρδη που διανέμουν οι ΙΚΕ (τα οποία έχουν φορολογηθεί στην πηγή με συντελεστή 26% κατά τα άνω) γίνεται παρακράτηση φόρου με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%). Με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για παραπάνω εισοδήματα. Ο φόρος που παρακρατήθηκε αποδίδεται στην οικεία ΔΟΥ εφάπαξ με δήλωση που υποβάλλεται μέσα στον επόμενο μήνα από αυτόν, στον οποίο έγινε η παρακράτηση (άρθρο 55 παράγραφος 1 περίπτωση δ' του Ν. 2238/94, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 § 7 του Ν. 4110/2013 και ισχύει για διανεμόμενα κέρδη που εγκρίνονται από τα αρμόδια όργανα από 1/1/2014 δηλ. για εισοδήματα χρήσεως 2013).